

CREDIDAM: Cinci ani mai târziu... Directiva DSM a Uniunii Europene eșuează în fața artiștilor interpreți și executanți români și europeni

Un raport publicat recent cu privire la "Impactul Directivei DSM asupra artiștilor și muzicienilor din UE", bazat pe un sondaj aplicat în rândul a 9.542 de artiști din România și din alte 18 țări ale UE, arată că Directiva DSM 2019 este departe de a fi un succes. Realizat de Asociația Centrul Român pentru Administrarea Drepturilor Artiștilor Interpreți (CREDIDAM), Asociația Europeană a Organizațiilor Artiștilor Interpreți (AEPO-ARTIS) și în colaborare cu Organizația Internațională a Artiștilor (IAO), acesta este cel mai mare sondaj realizat vreodată la nivelul UE cu privire la problemele cu care se confruntă artiștii interpreți sau executanți din industria muzicală. Sondajul releva că doar puțin peste 6% dintre artiștii din România sunt mulțumiți de remunerația pe care o primesc din streaming. Raportul este disponibil [aici](#).

În iunie 2019, UE a adoptat Directiva privind drepturile de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală ("Directiva DSM"). Capitolul 3 al acesteia a recunoscut poziția fragilă a muzicienilor și a obligat țările UE să pună în aplicare o legislație care să asigure că toți artiștii primesc o remunerație echitabilă. Concret, legislația trebuia să garanteze drepturi efective pentru artiști: de a primi o remunerație adecvată și proporțională, de a primi informații transparente cu privire la toate exploatarile înregistrărilor lor, de a solicita o remunerație suplimentară, adecvată și echitabilă, de a-și recupera drepturile de la casele de discuri în anumite situații, precum și de a solicita soluționarea alternativă a litigiilor.

Cu ocazia împlinirii a 5 ani de la adoptarea directivei DSM, CREDIDAM, AEPO-ARTIS și membrii săi au realizat, pe parcursul primului trimestru al anului 2024, un sondaj în colaborare cu IAO pentru a evalua efectul directivei DSM asupra muzicienilor.

Rezultatele acestui sondaj sunt analizate de către **Daniel Johansson** (Universitatea Inland de Științe Aplicate din Norvegia), **cercetător independent în domeniul afacerilor muzicale**, în raportul său "Stream & Dreams Part 2 - The Impact of the DSM directive on EU Artists and Musicians". Autorul raportului concluzionează:

"Acest studiu a demonstrat, în primul rând, că, deși articolele 18-22 au fost concepute și implementate în legislația națională pentru a consolida poziția artiștilor și a muzicienilor pe piața, încă există lacune în ceea ce privește eficiența legislației. În consecință, acest raport sugerează că sunt necesare măsuri suplimentare din partea UE, a statelor membre și a industriei muzicale. Se speră ca datele prezentate să servească drept catalizator pentru elaborarea și punerea în aplicare a unor astfel de măsuri suplimentare."

Principalele constatari la nivelul UE includ:

• Doar 5,1% dintre artiștii respondenți considera ca veniturile obținute din streaming sunt satisfacatoare, existând disparități semnificative între statele membre.

• În ceea ce privește transparența caselor de discuri, aproximativ 77% dintre artiști nu au primit nivelul de informații detaliate pe care aveau dreptul legal sa le primeasca.

• Doar 35 din cei 4.215 artiști au reușit sa își ajusteze termenii contractuali și sa primeasca o remunerație suplimentara.

• Doar 5,9% dintre artiștii din UE au încercat sa își recupereze drepturile, iar 69,4% dintre aceștia au eșuat.

• Posibilitatea de soluționare alternativa a litigiilor (menita sa evite litigiile costisitoare și sa reduca la minimum ostilitatea dintre cei aflați în litigiu) a fost foarte puțin utilizata, iar atunci când a fost utilizata, majoritatea artiștilor (60%) nu au considerat-o utila.

În România, rezultatele sondajului arata ca:

• Doar 8% dintre respondenți au cerut redevențe mai mari. Chiar și așa, 63% dintre ei nu au primit niciun ban în plus de la casele de discuri.

• Doar 10% dintre artiștii interpreți sau executanți români au încercat sa își recupereze drepturile și doar 35% dintre aceștia au reușit.

• Mai mult de 70% dintre artiștii interpreți români care au completat sondajul nu au folosit o alternativa de soluționare a litigiilor, deoarece nu s-ar simți confortabili sa o foloseasca.

• 80% dintre artiștii respondenți considera ca modul în care sunt împarțite veniturile din streaming nu este corect.

În ceea ce privește muzicienii independenți, care nu primesc nicio remunerație pentru streaming, **Daniel Johansson** a declarat ca:

"Întrucât muzicienii independenți nu posedă un drept de remunerație pentru streaming, este imperios necesar sa se ofere recomandari la nivelul UE cu privire la oportunitatea introducerii de catre statele membre a unui astfel de drept de remunerație."

Sondajul releva ca **1.228 de artiști** au ales sa ofere comentarii despre cariera lor și despre industria muzicala în general, doar **21 dintre ele putând fi considerate pozitive**. Câteva dintre comentariile transmise:

"Sunt o persoana care în cariera mea a cântat 50 de hituri mari pentru 20 de milioane de oameni... și primesc o remunerație care nu hranește nici macar un câine, amuzant, nu-i așa?"

"Nu am primit niciun ban pentru înregistrarea care a fost în top vânzări timp de mai multe săptămâni... Sunt falit, așa ca nu-mi permit sa angajez un avocat..."

"Cred ca noi, ca muzicieni de sesiune, ar trebui sa fim plătiți pentru streaming pe Spotify."

Un artist a întrebat: *"Când vor fi puse în aplicare drepturile artiștilor interpreți sau executanți pentru streaming?"*

Guvernele celor 27 de state membre ale UE sunt singurele care pot raspunde la aceasta întrebare. Este responsabilitatea lor sa adopte o legislație care sa faca eficienta directiva DSM, iar acest raport arata clar ca, pâna în prezent, nu au reușit sa faca acest lucru.

România a optat pentru o transpunere literala a Directivei DSM pentru articolele 18-22, însa acest lucru nu a îmbunătățit deloc situația artiștilor interpreți și executanți în mediul online. Legislația actuala trebuie revizuita cât mai rapid posibil în beneficiul acestora.

Secretarul general al AEPO-ARTIS, Ioan Kaes, a comentat: *"Acest raport ar trebui sa fie o lectura obligatorie pentru guvernele naționale din întreaga UE și din restul Europei (inclusiv din Regatul Unit). Factorii de decizie politica ar trebui sa constate lipsa de impact pe care a avut-o directiva DSM și sa faca modificările legislative necesare pentru a se asigura ca obiectivul principal al directivei - remunerarea echitabila - este atins."*

Directorul executiv al Asociației CREDIDAM, Ștefan Gheorghiu, a declarat: *"Toate mecanismele suplimentare prevazute de articolele 18-22 ramân nerezolvate în absența unui mecanism clar și simplu, care sa garanteze cu adevarat artiștilor interpreți sau executanți remunerația adecvata și proporționala prevazuta de Directiva DSM. Cerem completarea actualului articol de Lege, art.119 privind drepturile de închiriere sau împrumut cu dreptul de punere la dispoziție. Platformele online ar trebui sa achite artiștilor remunerația echitabila. Aceasta este normalitatea"*.

Comentând necesitatea de a face efectiv dreptul la o remunerație adecvata și proporționala (așa cum este inclus în articolul 18), **Daniel Johansson** concluzioneaza:

"Se pare ca este necesara o ghidare cu privire la tipul de mecanisme adecvate pe care statele membre ar trebui sa le puna în aplicare pentru a face ca articolul 18 sa fie eficient. În special, acest lucru ar ajuta acele state membre care au optat pentru o transpunere textuala a articolului sa aleaga în cunoștința de cauza ce mecanisme sa introduca. Unele state membre au introdus diverse mecanisme de remunerare legala și, prin urmare, exista o lipsa de armonizare în întreaga Uniune Europeana. Acest lucru ar putea avea consecințe nedorite pe termen lung, în sensul în care remunerarea din streaming funcționeaza diferit în unele state membre în comparație cu altele".

Asociația CREDIDAM (Centrul Român pentru Administrarea Drepturilor Artiștilor Interpreți) este o asociație

non-profit, înființată în 1996. Desemnata prin lege organizatie de gestiune colectiva, asociatia numara peste 16.000 de membri activi direcți, români și straini: actori, balerini, muzicieni din toate genurile (pop, folk, rock, muzica populara sau muzica clasica). Scopul asociației este de a colecta si repartiza banii cuveniți artiștilor interpreți români și straini, bani proveniți din difuzarea înregistrarilor comerciale de catre posturile radio și TV, operatorii de cablu, cinematografe,

hoteluri, restaurante, discoteci, organizatori de evenimente etc. CREDIDAM este singura organizație de gestiune colectiva pentru drepturile artiștilor interpreți din România care are relații cu organisme similare din strainatate, având încheiate 52 de acorduri bilaterale internaționale cu țari precum: Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, SUA, Spania, Marea Britanie, Franța, Olanda etc.